

**Notitie : Quicksan flora en fauna Hoekse-
straat 5, Cromvoirt**

Datum : 16 maart 2014
Contactpersoon : Mevrouw I. Hoogenhout
opdrachtgever
Projectnummer : 211x07319
Opgesteld door : Reinoud Vermoolen

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significant effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Groenblauwe Mantel zijn ruimtelijk vastgelegd in de Verordening Ruimte. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade

aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaardere beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten'). Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 14 januari 2015 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals provinciale natuurgegevens, algemene verspreidingsatlassen en enkele internetsites waaronder www.telmee.nl. Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied ten oosten van de kern Cromvoirt. Aan de westzijde grenst het plangebied aan de Hoeksestraat en aan de oostzijde aan de Cromvoirtse Dijk. De Amersfoortcoördi-

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

naten van het midden van het plangebied zijn 145,2-407,7². De ligging van het plangebied is te zien in onderstaande afbeelding (figuur 1).

Figuur 1. Globale ligging plangebied

Huidige situatie

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit agrarische gronden met daarop een landarbeiderswoning. Er bevinden zich een tweetal eiken langs de Hoeksestraat binnen het plangebied. Voor de rest is er geen opgaande beplanting aanwezig binnen het plangebied. In de huidige situatie worden de percelen agrarisch gebruikt. De kruidvegetatie is beperkt tot productiegrasland en grasbermen welke onderhouden worden. De houtwal langs het plangebied bestaat uit opgaande bomen met daaronder een vrij open struiklaag.

De volgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied en directe omgeving.

² De getallen staan respectievelijk voor de x-coördinaat en de y-coördinaat van de linkerbenedenhoek van het betreffende kilometervak.

Westrand plangebied met kijkrichting naar Noorden

Westrand plangebied met kijkrichting naar Zuiden

Oostrand plangebied met kijkrichting naar Oosten

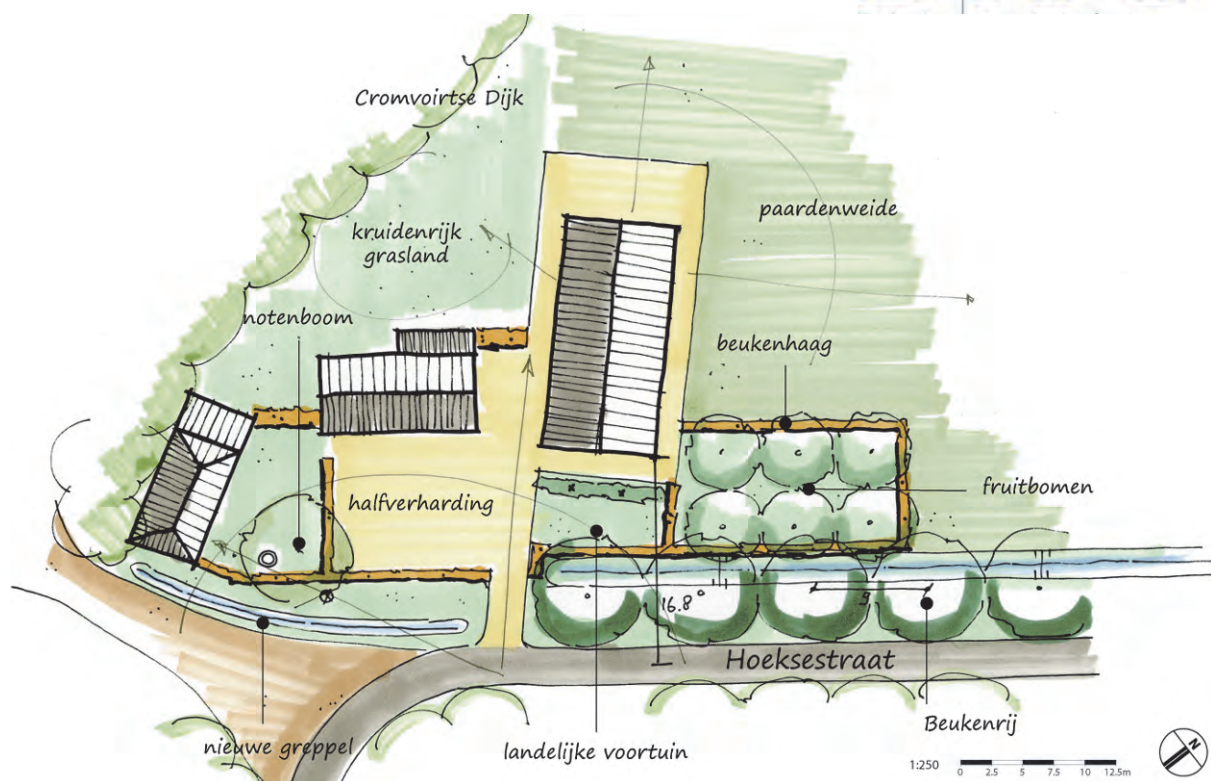

Zuidwestrand plangebied, kijkrichting naar Oosten

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft de realisatie van een woonhuis en een schuilgelegenheid voor paarden. De landarbeiderswoning zal behouden blijven en in gebruik worden genomen als bijgebouw. Een gedeelte van het agrarische perceel wordt voor de vergroting gebruikt. Hiervoor zal de aanwezige grasvegetatie weggehaald worden en grondverzet worden gepleegd. Het plan beoogt het graven van een greppel langs de Hoeksestraat en het verstevigen van de aanwezige grondwal langs de Cromvoirtse dijk met grond uit het agrarische perceel. Een tweetal eiken langs de Hoeksestraat zal worden gekapt en hiervoor in de plaats zal een beukenrij aangeplant worden. Het overgrote deel van het plangebied zal in de toekomstige situatie dienst doen als paardenweide.

Een impressie van de toekomstige situatie is in onderstaande (concept) landschappelijke inpassing weergegeven.

Figuur 2. Concept landschappelijke inpassing

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

De dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebieden, de Natura 2000-gebieden Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek en Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen, liggen op respectievelijk ruim 1 en 2 kilometer afstand van het plangebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aard van de ontwikkeling zijn effecten op voorhand uitgesloten. In de planvorming zal derhalve verder geen rekening gehouden hoeven worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied grenst aan de zijde van de Cromvoirtse Dijk aan het Brabants Natuur Netwerk (voormalig EHS) waar de houtwal onderdeel van is. Met de ontwikkeling zullen de wezenlijke kenmerken en waarden van de houtwal niet aangetast worden. Met planologische gebiedsbescherming zal dan ook verder geen rekening gehouden hoeven te worden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit (recentelijk ingezaaid) productiegras. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten planten hierin aangetroffen. Gezien het tijdstip van het veldbezoek (in de winterperiode) kunnen niet alle soorten planten worden herkend en/of aangetroffen. Uit de omgeving zijn enkele beschermde soorten bekend zoals brede wespenorchis (tabel 1) en lange ereprijs (tabel 2). De aangetroffen biotoop is niet geschikt voor lange ereprijs. Het is echter niet geheel uit te sluiten dat brede wespenorchis langs de randen van het plangebied voorkomt, bijv. langs/op de houtwal van de Cromvoirtse Dijk. Overige beschermde soorten planten zijn op basis van verspreiding en biotoopvoorkeur niet te verwachten binnen het plangebied.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soort van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Met een eventuele kleinschalige en plaatselijke versterking/verbreding van de houtwal langs de Cromvoirtse Dijk zullen de groeiplaatscondities niet veranderd worden voor brede wespenorchis. In het kader van de algemene zorgplicht zijn dan ook geen specifieke maatregelen nodig.

Grondgebonden zoogdieren

Diverse algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (mol, haas, veldmuis, etc.) kunnen van het plangebied gebruik maken. Het voorkomen van eekhoorn (tabel 2) is uit de omgeving bekend. Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen tijdens het veldbezoek. Daarnaast zal het plangebied geen onderdeel vormen van het leefgebied van eekhoorn gezien de ongeschiktheid van de aanwezige biotoop. Het voorkomen van das (tabel 3) is tevens uit de omgeving bekend. Hiervan zijn ook geen verblijfplaatsen aangetroffen binnen het plangebied. Het grasland binnen het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van het leefgebied voor das. Overige strenger beschermde soorten (tabel 2 en 3) zijn niet uit de omgeving bekend en vormt het plangebied tevens geen geschikt habitat.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Voor de das blijft het plangebied in de toekomstige situatie voor het grootste gedeelte geschikt als (potentieel) foerageergebied, mits de paardenweide toegankelijk zal zijn voor das. Met de toekomstige inrichting zal een klein deel van het plangebied ingericht worden met bewoning. Gezien de kleinschalige ingreep en inrichting met elementen als fruitbomen, kruidenrijk grasland en afschermdende beukenhagen, welke tevens kunnen dienen als extra geleiding en beschutting voor de das, worden er geen negatieve effecten voor das verwacht als gevolg van barrièrevorming en verstoring. Negatieve effecten zijn op voorhand uitgesloten.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van meerdere soorten vleermuizen (allen zwaar beschermde soorten van tabel 3). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. Er zijn geen voor vleermuizen geschikte potentiële verblijfplaatsen aanwezig in de landarbeiderswoning en de twee eiken.

Het plangebied kan onderdeel uitmaken van foerageergebied voor vleermuizen. De houtwal langs de Cromvoirtsedijk, langs de rand van het plangebied, kan tevens worden gebruikt als vliegroute voor vleermuizen.

Effectenbeoordeling

Het plangebied zal in de toekomstige situatie meer geschikt zijn als potentieel foerageergebied voor vleermuizen gezien de toename aan randen en beplanting. Negatieve effecten op foerageergebied voor vleermuizen zijn uitgesloten. Met behoud van de houtwal langs het plangebied zal tevens geen

vliegroue voor vleermuizen verdwijnen. Verwacht wordt dat werkzaamheden binnen het plangebied alleen overdag plaatsvinden. Mocht dit niet het geval zijn en er (tijdelijk) gebruik gemaakt wordt van nachtelijke verlichting, dan zal er voor gezorgd moeten worden dat licht niet uitstraalt naar de houtwal gedurende het vliegseizoen voor vleermuizen (globaal van begin maart tot half oktober).

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied enkele soorten vogels waargenomen waaronder houtduif. In de twee eiken kan voorgenomde soort tot broeden komen. In de houtwal langs het plangebied zullen meerdere soorten hun nesten hebben. Naar verwachting zullen er geen vogels tot broeden komen in het productiegrasland gezien de ongeschiktheid van het plangebied en de omgeving voor weidevogels en het intensieve gebruik van de percelen.

Nestlocaties van vogelsoort met jaarrond beschermde nesten (waarvan ook de functionele leefomgeving beschermd is) zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen binnen het plangebied en directe omgeving en worden daarmee uitgesloten. Het plangebied vervult mogelijk wel een functie als leefgebied van soorten die bekend zijn uit de omgeving zoals kerkuil, steenuil en huismus.

Effectenbeoordeling

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van enkele in de omgeving broedende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals enkele soorten uilen, roofvogels en huismus. Gezien de kleinschalige ingreep is een eventueel effect op de meeste soorten roofvogels en uilen op voorhand te verwaarlozen gezien hun territoriumgrootte. Voor soorten met kleinere territoria zoals huismus en steenuil zal de toekomstige inrichting met het aanbrengen van randen, kruidenrijk grasland, fruitbomen en paardeweide, juist meer geschikt worden als leefgebied. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn dan ook uitgesloten.

Voor de voorgenomen ontwikkeling zullen een tweetal bomen worden gekapt. De nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden. Door het kappen van de bomen buiten deze broedperiode uit te voeren, wordt het risico op verstoring van broedsels sterk verminderd.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mag ook tijdens het broedseizoen gekapt worden. Door inspectie van de bomen voor aanvang van werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen en indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, worden negatieve effecten voor vogels uitgesloten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. In de greppel langs west – en zuidrand stond hooguit voor een deel wat water tijdens het veldbezoek. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën is hiermee uitgesloten. Gezien het ontbreken van geschikte poelen en watergangen nabij het plangebied zal het plangebied ook geen waarde hebben als landbiotoop (overwinterings- en foerageergebied). Binnen het plangebied is hooguit een zwervend exemplaar van een algemene soort te verwachten zoals bruine kikker of gewone pad (tabel 1 soorten).

Het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor reptielen vanwege het ontbreken van structuurrijke vegetatie. Het voorkomen van reptielen is tevens niet bekend uit de omgeving. Negatieve effecten voor reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten zoals het uit de omgeving bekend zijnde heideblauwtje (tabel 3) heeft het plangebied geen waarde door het ontbreken van geschikt biotoop zoals het ontbreken van geschikte waardplanten. Het voorkomen van beschermde ongewervelde soorten binnen het plangebied is daarmee met voldoende zekerheid uit te sluiten.

Conclusie en aanbevelingen

- Binnen het plangebied is het voorkomen van de licht beschermde soort brede wespenorchis (tabel 1) niet op voorhand uitgesloten. Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt hiervoor de zorgplicht.
- Het voorkomen van das (tabel 3) is bekend uit de omgeving. Van das zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen binnen het plangebied en deze worden dan ook op voorhand uitgesloten. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van het leefgebied. Met de ontwikkeling zijn negatieve effecten op het leefgebied voor das echter op voorhand uit te sluiten. Voor de das blijft het plangebied in de toekomstige situatie voor het grootste gedeelte geschikt als foerageergebied, mits de paardenweide toegankelijk zal zijn voor das. Van de ontwikkeling zal geen wezenlijke verstoring uitgaan en de nieuwe inrichting met fruitbomen, kruidenrijk grasland en afschermende beukenhagen zijn positief voor de kwaliteit van het leefgebied.
- Het plangebied kan onderdeel uitmaken van foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied zal in de toekomstige situatie meer geschikt zijn als potentieel foerageergebied voor vleermuizen gezien de toename aan randen en beplanting. Negatieve effecten op foerageergebied voor vleermuizen zijn uitgesloten.
- De houtwal langs de Cromvoirtsedijk, langs de rand van het plangebied, kan worden gebruikt als vliegroute voor vleermuizen. Met behoud van de houtwal langs het plangebied zal tevens geen vliegroute voor vleermuizen verdwijnen. Tijdelijke verstoring van een vliegroute door uitvoeringswerkzaamheden wordt tevens niet verwacht mits bij werkzaamheden nabij de houtwal geen gebruik gemaakt wordt van nachtelijke verlichting tijdens de vliegperiode.
- Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van in de omgeving broedende vogelsoorten waarvan de nesten alsook het leefgebied jaarrond beschermd zijn zoals uilen, roofvogels en huismus. Gezien de grootte van het plangebied en de toekomstige inrichting die een positief effect zal hebben op de kwaliteit van het leefgebied, zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten.
- Binnen het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de aanwezige eiken. De nesten van vogelsoorten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ont-heffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Voor de

binnen het plangebied voorkomende vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Door het kappen van de bomen buiten de broedperiode uit te voeren en/of door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op de aanwezigheid van broedende vogels, kunnen negatieve effecten voorkomen worden .

- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vissen, amfibieën, reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn in dit geval hiervoor echter geen specifieke maatregelen nodig.